

Зубков Сергій Олександрович, канд. екон. наук, доц., кафедра економіки та управління, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м Харків, Україна, 61051. Тел.: (057)349-45-94; e-mail: s.zubkov@hduht.edu.ua.

Зубков Сергей Александрович, канд. экон. наук, доц., кафедра економіки и управления, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: (057)349-45-94; e-mail: s.zubkov@hduht.edu.ua.

Zubkov Sergey, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics and Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: (057)349-45-94; e-mail: s.zubkov@hduht.edu.ua.
DOI: 10.5281/zenodo.1303815

УДК 658.14.011.1(477)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

С.О. Козуб

Досліджено динаміку фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі. Розрахунки здійснено за період 2010–2017 рр. за даними мережесих підприємств торгівлі. Визначено особливості формування та використання фінансових результатів, наведено склад доходів і витрат за видами діяльності.

Ключові слова: підприємство торгівлі, фінансовий результат, дохід, витрати.

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЙ ТОРГОВЛИ

С.А. Козуб

Исследована динамика финансовых результатов предприятий розничной торговли. Расчёты выполнены за период 2010–2017 гг. по данным сетевых предприятий торговли. Определены особенности формирования и использования финансовых результатов, представлен состав доходов и затрат по видам деятельности.

Ключевые слова: предприятие торговли, финансовый результат, доход, затраты.

PECULIARITIES OF FORMATION OF A TRADE ENTERPRISE'S FINANCIAL RESULTS

S. Kozub

The purpose of the research paper is representation of the research results concerning formation of financial results in network trade enterprises.

The research results of financial results dynamics of retail trade enterprises for 2010–2017, which allow determining their unstable character, are presented. The general tendencies of formation of financial results are defined of the according to the selective aggregate of enterprises from seven network enterprises of retail trade. The features of financial results formation for the formed group of trade enterprises are considered step by step, with taking into account ratio between the corresponding income and expenditures on kinds of activity. It is established that economic activity is mostly profitable for retail chain stores throughout all studied period. Throughout the researched period on retail chain stores, the general growth of net income and also high and stable growth rates of net income are diagnosed during the researched period of retail chain stores; the high level of security of retail chain stores from external risks in general and financial crisis which took place during the researched period. The net financial result of the group of retail chain stores in general was positive. The analysis results of revenue and expenditures structure demonstrate one-oriented changes of the enterprises, in particular growth of comprehensive income is followed by growth of operating costs and vice versa. However, ratios between rates of changes of indicate are not always maintained.

Despite of trade enterprises activity in financial and investment activities, from other types of usual activities of groups of enterprises is negative the general financial result. It demonstrates the imbalance of the corresponding income and expenses throughout the studied period and insufficient readiness of management of trade enterprises for search of compensators of the growing expenses on others types of the current activity.

Keywords: *trade enterprise, financial result, income, expenses.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У ринкових умовах для кожного підприємства постає проблема адекватної оцінки свого розвитку, позиціонування в зовнішньому середовищі, виявлення чинників, що зумовлюють економічне зростання. Абсолютний розмір та динаміка фінансових результатів, їх склад та співвідношення з виручкою та обсягом вкладених коштів входять до переліку найбільш узагальнюючих показників, що використовуються для оцінювання інвестиційної привабливості галузей економіки, регіонів, підприємств різних видів економічної діяльності. Зазначене доводить актуальність визначення за результатами діяльності господарюючого суб'єкта особливостей формування та тенденцій розвитку фінансових результатів підприємств торгівлі в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження питань управління фінансовими результатами підприємств торгівлі зробили такі вчені, як Н. Міценко [1], А. Садеков [2], Л. Фролова [3], О. Зінченко [4] та ін. Аналіз публікацій свідчить, що в дослідженнях науковці здебільшого акцентують увагу на динаміці фінансових результатів галузі загалом. Водночас рівень і структура доходів і витрат значною мірою залежать від розміру та організації діяльності підприємств торгівлі, що зумовлює актуальність досліджень особливостей формування фінансових результатів на підприємствах торгівлі різного формату.

Метою статті є дослідження особливостей формування фінансових результатів на мережевих підприємствах торгівлі.

Виклад основного матеріалу дослідження. За опублікованими даними визначено, що фінансові результати діяльності підприємств торгівлі впродовж 2010–2017 рр. були нестійкими. У період 2010–2012 рр. та 2016–2017 рр. діяльність торговельних підприємств загалом в Україні була прибутковою, у 2013–2015 рр. – збитковою. За підсумками 2017 р. прибуток підприємств торгівлі становив 39,2 млрд грн [5]. Для визначення загальних тенденцій та особливостей формування й використання фінансових результатів на підприємствах торгівлі оброблено інформацію про 45 господарюючих суб'єктів, дані яких подано в [6]. У результаті до вибіркової сукупності включено сім мережевих підприємств роздрібно́ї торгівлі.

Оскільки фінансові результати розглядаються як система взаємозалежних стандартизованих показників, особливості їх формування за різними групами торговельних підприємств розглянуто поетапно, з урахуванням співвідношення між відповідними доходами та витратами за видами діяльності (табл. 1). Визначено, що для торговельних мереж діяльність із реалізації товарів та послуг здебільшого є прибутковою впродовж усього досліджуваного періоду. Фінансовий результат від реалізації в більшості підприємств є позитивним. Збитковість операцій від реалізації товарів і послуг діагностовано у ТОВ «Таврія-В» та ПАТ «Рітейл Груп».

За групою підприємств відзначено односпрямованість динаміки фінансових результатів від іншої операційної діяльності. За 2010–2017 рр. торговельні мережі загалом збільшили обсяг фінансових результатів від іншої операційної діяльності [6]. Проте в окремих торговельних мережах цей показник був від'ємним, зокрема у ТОВ «Сучасний модерн» та ТОВ «Аргон».

Успішність основної та іншої операційної діяльності торговельного підприємства відображається в показниках фінансових результатів від операційної діяльності. Цільові настанови створення

підприємства досягаються за умови здійснення саме операційної діяльності, що зумовлює підвищену увагу до відповідних показників фінансових результатів. Порівняння фінансових показників за підприємствами дозволяє зробити висновок про стійкість в організації операційної діяльності торговельних мереж. Величина фінансових результатів від операційної діяльності в більшості торговельних мереж позитивна та зростає за періодами часу. За розрахунками у 2017 р. порівняно з 2010 р. цей показник за аналізованою сукупністю збільшився в шести із семи досліджуваних підприємств.

Найбільш узагальнюючим показником у системі фінансових результатів підприємства, величина та динаміка якого свідчать про успішність поточної діяльності господарюючого суб'єкта, є фінансові результати до оподаткування.

За розрахунками зроблено висновок про позитивні зрушення в організації поточної діяльності аналізованих торговельних мереж. Тільки в одній із семи досліджуваних торговельних мереж відзначено негативну динаміку фінансових результатів до оподаткування (ТОВ «Аргон»). В інших підприємств діагностовано зростання фінансових результатів. Хоча досліджувані підприємства періодично демонструють від'ємні значення фінансового результату (ТОВ «Фоззі-Фуд», ПАТ «Рітейл Груп»), сам факт позитивного фінансового результату до оподаткування доводить позитивні зрушення в господарській діяльності зазначених торговельних підприємств.

Кінцевим фінансовим результатом діяльності торговельного підприємства в поточному періоді є чистий прибуток, який визначається як різниця між прибутком до оподаткування та величиною податкових платежів. У результаті дослідження визначено, що в період 2010–2013 рр. чистий фінансовий результат за групою торговельних мереж, хоча і зменшувався в окремих підприємств (ТОВ «Фоззі-Фуд», ПАТ «Базис», ПАТ «Рітейл Груп»), проте загалом був позитивний. У цей період збитковість відзначено тільки у ТОВ «Аргон». За 2014–2017 рр. збитковість діяльності відзначено в чотирьох із семи досліджених підприємств.

Таблиця 1

**Фінансові результати за підприємствами роздрібної торгівлі
вибіркової сукупності за 2010–2017 рр.**

Підприємство	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Фінансові результати від реалізації продукції та послуг, млн грн								
П1	183,9	571,3	297,7	168,9	991,7	77,7	-492,6	-257,3
П2	-39,3	-58,9	-85,7	-80,7	11,7	1,4	-47,9	-143,3
П3	14,5	16,0	12,7	25,8	50,9	69,2	43,5	63,1

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
П4	4,6	1,6	2,3	1,9	2,2	1,9	0,3	-0,5
П5	8,2	5,5	5,4	3,0	-1,1	-0,6	-4,7	-16,3
П6	5,7	5,2	5,2	3,7	7,6	10,1	8,7	18,7
П7	0,1	-1,7	-42,6	-213,8	-261,4	-509,1	-465,7	-702,2
Фінансовий результат від операційної діяльності, млн грн								
П1	267,0	678,5	434,2	369,0	1160,2	380,3	-736,7	-63,1
П2	90,5	89,2	126,0	158,3	180,4	208,7	231,4	191,5
П3	13,9	14,4	13,3	21,2	49,0	68,0	40,6	55,9
П4	5,2	4,4	2,2	4,0	4,7	3,5	3,9	19,0
П5	10,0	10,4	11,2	13,4	-9,4	20,8	22,9	18,8
П6	5,6	5,1	4,9	3,4	6,7	8,9	6,2	6,8
П7	8,3	-1,7	283,6	167,4	139,0	1,2	211,7	240,6
Фінансові результати від інших видів діяльності, млн грн								
П1	-264,9	-678,3	-434,0	-368,5	-1566,3	-1785,9	-230,3	202,1
П2	-82,3	-85,9	-120,0	-134,4	-152,9	-166,3	-149,6	-142,3
П3	-1,7	-1,6	-1,4	-3,9	-18,2	-16,4	-9,5	-5,2
П4	-0,9	-1,2	-2,0	-2,7	-3,2	-2,8	-2,0	-1,5
П5	-8,7	-9,3	-10,3	-11,7	-13,1	-17,7	-18,2	-14,1
П6	-2,1	-2,6	-4,1	-3,9	-7,7	-8,4	-9,1	-10,9
П7	-9,1	0,0	-117,0	-129,3	-650,8	-861,4	-389,3	586,8
Фінансові результати до оподаткування, тис. грн								
П1	2,1	0,2	0,2	0,5	-406,1	-1405,6	-967,0	139,0
П2	8,2	3,3	6,0	23,9	27,6	42,4	81,8	49,1
П3	12,2	12,7	11,9	17,3	30,8	51,6	31,1	50,7
П4	4,3	3,2	0,2	1,3	1,5	0,7	1,9	17,6
П5	1,3	1,1	0,9	1,7	-22,5	3,1	4,7	4,7
П6	3,5	2,5	0,8	-0,5	-1,0	0,5	-3,0	-4,1
П7	-0,8	-1,7	166,6	38,2	-511,8	-860,2	-177,6	827,4
Чистий фінансовий результат, млн грн								
П1	1,1	0,2	0,2	0,2	-406,2	-1405,9	-436,3	138,6
П2	8,0	3,3	6,0	23,9	26,2	38,3	67,1	40,3
П3	9,2	9,8	9,4	14,0	25,2	42,3	25,5	32,2
П4	3,0	2,4	0,2	0,3	1,2	0,7	1,7	14,5
П5	0,0	0,5	0,4	0,5	-22,5	3,1	4,7	4,7
П6	2,2	1,8	0,5	-0,8	-1,2	0,4	-3,0	-4,1
П7	0,03	1,2	19,8	30,8	-512,9	-861,5	-177,6	826,3
Позначки: П1 – ТОВ «Фоззі-Фуд», П2 – ТОВ «Гаврія-В», П3 – ТОВ «Сучасний модерн», П4 – ПАТ «Базис», П5 – ПрАТ «Фірма «Бакалія», П6 – ТОВ «Аргон», П7 – ПАТ «Рітейл Груп»								

Наступний етап дослідження – виявлення особливостей структури доходів та витрат підприємств, а також складу фінансових результатів за видами діяльності. Результати аналізу структури доходів та витрат є значущим чинником під час управління ними, зокрема в ході визначення джерел формування доходів і розробки заходів для їх зростання, а також оптимізації витрат поточної діяльності. Результати

розрахунків свідчать про односпрямованість змін сукупних доходів та витрат за підприємствами. Зростання сукупних доходів супроводжується збільшенням поточних витрат і навпаки. Проте співвідношення між темпами змін поданих показників витримується не завжди. Теоретично позитивна динаміка фінансового результату забезпечується за умови випереджаючого зростання доходів порівняно з витратами. Якщо має місце зниження доходів торговельного підприємства, відповідно повинні зменшуватись і поточні витрати. За розрахунками зроблено висновок, що співвідношення між динамікою доходів та витрат за підприємствами здебільшого не витримуються. Позитивні тенденції у співвідношенні цих показників відзначено в 2015 та 2017 рр. (табл. 2).

Таблиця 2

Коефіцієнт співвідношення сукупних доходів і витрат за підприємствами за 2010–2017 рр.

Підприємство	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ТОВ «Фоззі-Фуд»	1,00	1,00	1,00	0,99	0,98	1,03	1,06
ТОВ «Таврія-В»	0,99	1,00	1,01	1,00	1,01	1,02	0,98
ТОВ «Сучасний модерн»	0,99	1,01	1,00	1,00	1,02	0,98	1,02
ПАТ «Базис»	0,99	0,98	1,01	1,00	0,99	1,01	1,07
ПрАТ «Фірма “Бакалія”»	1,00	1,00	1,00	0,95	1,05	1,00	1,00
ТОВ «Аргон»	0,99	0,99	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
ПАТ «Рітейл Груп»	1,79	0,002	1,04	0,93	1,02	1,27	1,08

Дослідження структури сукупного доходу дозволили визначити особливості формування фінансових результатів у мережевих структурах. Характерною рисою для торговельних підприємств є значна питома вага чистого доходу в сукупних доходах (табл. 3). Цей показник становить за періодами часу 77,0–100,0%. Діагностовано великі відхилення між граничними значеннями частки чистого доходу. У складі доходів торговельних підприємств також значне місце займають доходи від іншої операційної діяльності. Найбільш значущими ці доходи були для ТОВ «Таврія-В» (14,7–23,3% за періодами часу).

Доходи від участі в капіталі, фінансові та інші доходи займають незначне місце в сукупному доході торговельних підприємств. Як свідчать розрахунки, інші та фінансові доходи відзначено в окремі періоди часу у ТОВ «Фоззі-Фуд». Доходи від участі в капіталі відсутні за аналізований період.

За результатами проведених розрахунків також визначено, що, як і у випадку з доходами, у складі витрат найбільша питома вага

припадає на витрати, пов'язані з операційною діяльністю торговельних підприємств, а саме собівартість реалізованих товарів, витрати обігу та інші операційні витрати (табл. 4). Дослідження частки собівартості реалізованих товарів у сукупних витратах дозволило виявити значний розкид їх значень за підприємствами. Якщо не брати до уваги дані за ПАТ «Рітейл Груп», яке у 2011 р. змінило формат функціонування, що супроводжувалося суттєвими змінами у складі його доходів і витрат, то цей показник найбільше коливається у ТОВ «Фоззі-Фуд. За розрахунками мінімальне значення частки собівартості реалізованих товарів у сукупних витратах визначено на рівні 64,7% (ТОВ «Таврія-В»), а максимальне (91,0%) – ТОВ «Сучасний модерн».

Таблиця 3

Структура сукупних доходів за підприємствами роздрібної торгівлі вибіркової сукупності за 2010–2017 рр.

Підприємство	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Чистий дохід, %								
П1	98,8	93,6	93,4	98,0	94,4	96,6	95,5	81,2
П2	85,3	82,9	79,8	77,0	81,6	81,2	80,6	76,3
П3	99,7	99,7	95,2	99,9	99,9	99,9	100,0	99,9
П4	98,8	97,6	97,8	97,5	98,2	98,7	97,1	87,8
П5	99,1	98,3	98,1	97,2	96,4	96,6	96,1	95,1
П6	98,2	92,4	99,5	99,3	99,6	99,2	99,6	99,5
П7	12,6	99,2	92,3	91,4	91,6	91,4	90,2	82,1
Інші операційні доходи, %								
П1	1,0	2,3	2,3	1,2	1,6	1,8	0,0	5,6
П2	14,7	16,3	20,2	23,0	18,4	18,8	19,4	23,3
П3	0,3	0,3	3,4	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
П4	1,2	2,4	2,1	2,5	1,8	1,3	2,9	12,1
П5	0,9	1,7	1,9	2,8	3,6	3,4	3,9	4,9
П6	1,8	4,2	0,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,4
П7	87,4	0,3	7,7	8,6	8,4	8,6	9,8	9,9
Дохід від інвестиційної діяльності, %								
П1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші фінансові доходи, %								
П1	0,1	0,2	0,1	0,5	0,8	0,4	2,4	10,7
П2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
П4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
П5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0
Інші доходи, %								
П1	0,05	3,9	4,2	0,3	3,2	1,2	2,1	2,4
П2	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
П3	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П6	0,0	3,3	0,0	0,0	0,1	0,5	0,1	0,0
П7	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Позначки: П1 – ТОВ «Фоззі-Фуд», П2 – ТОВ «Гаврія-В», П3 – ТОВ «Сучасний модерн», П4 – ПАТ «Базис», П5 – ПрАТ «Фірма «Бакалія», П6 – ТОВ «Аргон», П7 – ПАТ «Рітейл Груп»								

Таблиця 4

Структура сукупних витрат за підприємствами роздрібною торгівлі вибіркової сукупності за 2010–2017 рр.

Підприємство	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Собівартість, %								
П1	84,7	76,2	75,5	80,9	74,6	74,6	74,8	11,4
П2	73,9	70,4	66,2	64,7	69,3	67,9	72,0	68,5
П3	90,2	91,0	86,2	86,1	83,3	85,4	84,9	87,8
П4	84,9	82,1	78,8	80,2	79,5	78,8	80,2	76,4
П5	88,1	87,5	87,0	86,6	82,4	88,0	87,4	86,7
П6	83,9	77,8	83,7	82,7	80,5	79,8	78,5	76,3
П7	7,5	60,9	82,1	79,3	73,1	60,3	65,9	78,7
Адміністративні витрати, %								
П1	1,6	1,1	0,9	0,8	0,8	1,8	2,0	1,2
П2	3,4	2,4	3,2	3,6	2,9	2,6	2,8	3,4
П3	1,5	1,5	1,7	1,9	2,1	1,8	1,9	2,1
П4	1,4	1,5	1,4	1,8	1,6	1,9	2,2	2,2
П5	4,4	4,1	4,0	4,0	3,6	2,9	2,7	4,7
П6	1,8	1,9	1,3	1,8	2,8	2,7	3,0	3,7
П7	2,4	38,5	4,4	5,1	4,1	19,6	19,0	7,6
Витрати на збут, %								
П1	10,8	12,9	15,6	15,6	14,3	16,4	17,5	5,0
П2	13,0	16,1	18,7	16,9	10,0	12,6	11,9	14,4
П3	7,0	5,9	6,6	8,9	10,5	9,9	10,5	7,8
П4	12,2	15,0	16,2	15,1	16,6	17,4	15,5	16,8
П5	4,7	5,5	6,0	6,3	6,4	6,3	7,2	6,5
П6	11,6	11,8	13,3	13,8	14,6	15,3	16,8	17,5

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
П7	0,4	0,0	10,0	12,0	11,0	8,0	9,0	10,4
Інші операційні витрати, %								
П1	0,3	1,6	1,7	0,3	1,0	1,0	0,7	1,2
П2	0,7	1,8	0,6	3,6	8,5	7,6	5,2	5,3
П3	0,6	1,0	3,3	1,8	0,4	0,3	0,7	1,4
П4	0,8	0,6	2,1	1,2	0,3	0,4	1,0	3,8
П5	0,4	0,3	0,4	0,4	5,0	0,2	0,3	0,2
П6	1,8	4,3	0,6	0,7	0,6	0,4	0,6	1,5
П7	6,6	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,4	0,8
Витрати від участі в капіталі, %								
П1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П4	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Фінансові витрати, %								
П1	2,6	4,2	2,1	1,9	2,0	1,9	2,0	7,5
П2	9,0	8,6	11,2	11,2	9,3	9,3	8,1	8,2
П3	0,7	0,5	0,6	0,7	3,6	2,4	2,0	0,9
П4	0,6	0,8	1,4	1,7	1,9	1,6	1,1	0,6
П5	2,5	2,5	2,6	2,7	2,5	2,6	2,4	1,8
П6	0,7	0,8	1,0	0,9	0,8	0,7	0,9	0,9
П7	1,9	0,0	2,5	2,6	10,7	10,7	4,7	2,5
Інші витрати, %								
П1	0,1	3,9	4,2	0,4	7,3	4,4	3,0	73,6
П2	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
П3	0,1	0,1	1,5	0,7	0,0	0,3	0,0	0,0
П4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
П5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
П6	0,1	3,4	0,0	0,0	0,8	1,2	0,2	0,1
П7	81,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Позначки: П1 – ТОВ «Фоззі-Фуд», П2 – ТОВ «Таврія-В», П3 – ТОВ «Сучасний модерн», П4 – ПАТ «Базис», П5 – ПрАТ «Фірма «Бакалія», П6 – ТОВ «Аргон», П7 – ПАТ «Рітейл Груп»								

Щодо витрат обігу та інших операційних витрат, то за результатами розрахунків виявлено відносну стабільність їх значень за аналізованими підприємствами, а саме за адміністративними витратами – у межах 5,0%, витратами на збут – 18,0%, іншими операційними витратами – 9,0% загальної величини сукупних витрат.

Як відзначено раніше, у торговельних підприємств інвестиційна діяльність, пов'язана з вкладеннями коштів в асоційовані компанії та дочірні підприємства, розвитку не набула, що підтверджено відсутністю доходів і витрат від участі в капіталі в підприємств за

аналізований період. Значними у складі сукупних витрат торговельних підприємств є фінансові витрати. Їх частка в середньому у складі сукупних витрат коливається в межах від 1,0% до 11,0% та має загальну тенденцію до зростання.

Інші витрати звичайної діяльності відіграють помітну роль лише у ТОВ «Фоззі-Фуд». Їх питома вага у складі сукупних витрат за аналізований період у середньому за підприємствами сукупності не перевищує 3,4%.

Висновки. Дослідження, проведене за даними вибіркової сукупності, до якої було включено сім підприємств роздрібною торгівлі, за період 2010–2017 рр. дозволило виявити особливості формування фінансових результатів у торговельних мережах. Визначено, що впродовж усього досліджуваного періоду основна діяльність для торговельних мереж була прибутковою. Фінансовий результат від реалізації в більшості підприємств є позитивним. Попри активність підприємств торгівлі у фінансовій та інвестиційній діяльності, загальний фінансовий результат від інших видів звичайної діяльності за підприємствами негативний. Це свідчить про незбалансованість відповідних доходів і витрат упродовж досліджуваного періоду та недостатню готовність менеджменту торговельних підприємств до пошуку компенсаторів зростаючих витрат за іншими видами поточної діяльності.

Список джерел інформації / References

1. Міценко Н. Г. Ефективність і результативність діяльності торговельного підприємства: оцінка та планування / Н. Г. Міценко, І. П. Мішук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.8. – С. 260–268.

Micenko, N. (2012), "Efficiency and effectiveness of activity of trade enterprise: estimation and planning" ["Efektivnist i rezultativnist diyalnosti torgovelnogo pidpriyemstva: ocinka ta planuvannya", *Naukovij visnik NLTU Ukraini*"], *Scientific announcer NLTU Ukraine*, Vol. 22.8, pp. 260-268.

2. Садеков А. А. Регулирование рентабельности в торговом предприятии : монография / А. А. Садеков, А. В. Коструба. – Донецк : ДонГУЭТ, 2000. – 101 с.

Sadekov, A. (2000), *Regulation of profitability in a trading company* [*Regulirovanie rentabelnosti v torgovom predpriyatii*: monografiya], DonGUET, Doneck, 101 p.

3. Фролова Л. В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств : монографія / Л. В. Фролова, Л. В. Семерунь. – Донецьк : Ноулідж, 2011. – 187 с.

Frolova, L., Semerun, L., (2011), *Efficiency of management of financial results of trading enterprises* [*Efektivnist upravlinnya finansovimi rezultatami torgovelnih pidpriyemstv*: monografiya], Noulidzh, Doneck, 187 p.

4. Зінченко О. А. Показники і критерії якості прибутку підприємства на етапі його використання / О. А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – С. 106–111.

Zinchenko, O. (2009), "Indicators and criteria for the profit of an enterprise at the stage of its use" ["Pokazniki i kriteriyi yakosti pributku pidpriyemstva na etapi jogo vikoristannya", *Aktualni problemi ekonomiki*], *Actual problems of the economy*, No. 7, pp. 106-111.

5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

"State Statistics Service of Ukraine" ["Derzhavna sluzhba statistiki Ukraini"], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://smida.gov.ua/>

"Government agency "Agency for the development of infrastructure of the stock market of Ukraine" ["Derzhavna ustanova "Agentstvo z rozvritku infrastrukturi fondovogo rinku Ukraini"], available at: <https://smida.gov.ua/>

Козуб Сергій Олександрович, асп., кафедра економіки та управління, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Танкова, 53/1, м. Харків, Україна, 61066. Тел.: 0677532073; e-mail: Skozub78@ukr.net.

Козуб Сергей Александрович, асп., кафедра экономики и управления, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Танковая, 53/1, г. Харьков, Украина, 61066. Тел.: 0677532073; e-mail: Skozub78@ukr.net.

Kozub Sergiy, graduate student, Department of Economy and Management, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Tankova str., 53/1, Kharkiv, Ukraine, 61066. Tel.: 0677532073; e-mail: Skozub78@ukr.net. DOI: 10.5281/zenodo.1303817

UDC (477)339.37:061.1

PECULIARITY OF THE ACTIVITIES OF ENTERPRISES OF THE NATIONAL RETAIL UNDER THE CONDITIONS OF EURO INTEGRATION

N. Smolnyakova, O. Mykhailova, N. Haidar

In the article, the specificity of the Ukrainian retail enterprises' activity is considered in the conditions of the Association Agreement between Ukraine and the European Union. The main directions and their characteristics for harmonization of

© Смольнякова Н.М., Михайлова О.В., Гайдар Н.О., 2018